

vse to pa tudi z veliko manjšimi stroški nego posamesen človek.

Temu naj povemo le en dokaz:

Ko je stanarija umno napravljena in je vse v najlepšem redu, kar si cela sosenska ali več družbenikov gotovo več oskrbi nego kak posamesnik ali celo mali in srednji gospodarji, potem zadostujeta, na priliko, za 400 krav 2 stanarja in 3 ali 4 pastirji, katerim gotovo še toliko časa ostaja, da oskrbē vse, kar stanarijo v dobrem stanu vzdržuje; a zraven še tudi lahko kak prostor otrebijo in še kako drugo delo v roke vzamejo.

Vse osebe tedaj, kolikor jih je treba v izboljšanje planine in umno vravno planinskih stanarij pri 400 kravah, da se planina vedno v dobrem redu in najboljšem stanju obdržē, stale bi na 3, k večemu 4 poletne mesece računeno, z vsemi potroški gotovo ne čez 800 goldinarjev. Na ta način, to je, ako se 400 krav združi, se z eno stanarijo tudi popolnoma umno, dobro, veliko boljše, pa tudi z veliko večim dobičkom lahko stanari, nego bi bilo to posamesnim manjšim gospodarjem mogoče.

Vzemimo pa, da teh 400 krav spada kakim 100 ali znabiti še več gospodarjem v vlast. Koliko truda več, koliko časa več in zamude, koliko manj in slabjega masla in sira, tedaj tudi manj dobička bi donašala planina tem sto gospodarjem, ako bi vsak sam za se pasel, sir delal itd.!

To menda vsaki, kdor to stvar le nekoliko premisli in le površno prevdari, lahko razvidi.

Tedaj lahko rečemo, da bi potem omenjenih 100 gospodarjev, namesto 800 gold. pašnja (pastirovanje), sirarija itd. stala gotovo več nego 2000 gold., a za sir in maslo bi pa skupili, ako tudi vse prodadō, celih 2000 gold. manj. Razložek tedaj ne znaša nič manj nego 3200 gold. reci: tri tisoč in dvesto goldinarjev! Vsak planinar, ki zna računati, si to stvar lahko sam preračuna in prepričal se bode, da je temu res tako.

Ako ima gospodar več, postavimo, 20—30 krav in še nekoliko ovac in kōz, in svoj lastni del planine, no! tak gospodar potem, se vé da, tudi sam za se lahko stanari; in to še posebno takrat, ako ima svojeglavne, trmaste, starokopitne sosede, s katerimi mu nikakor ne kaže, da bi se ž njimi združil.

Skoraj vsaka planina je tako ustvarjena, da se lahko na tri pašne dele loči in sicer: nekoliko prostora je posebno primornega za pašo goveje živine, nekoliko za ovce, in nekoliko za koze. Nikakor pa ni napčno, ako se kozje, kravje in ovčje mleko skupaj v izdelovanje sira porabi; kajti, če se kravjemu ali kozjemu mleku nekoliko ovčjega mleka primeša, je sir gotovo bolj masten, pa tudi boljega okusa nego iz samega kravjega ali kozjega mleka.

Naj tudi tukaj še enkrat opomnimo, bodi-si sosenska, posamesni gospodar ali pa kaka družba, vsak naj ima natančen in vesten zapisnik. Posebno pa je zapisnik soseskam in družbam neobhodno potreben, kajti od natančnega zapisovanja in računanja zavisí dobiček vsakega gospodarstva.

Gospodarske skušnje.

* *Da dobi konj lepo svetlo dlako.* — Če konju daješ na teden dvakrat — posebno spomladi in jeseni — kuhovine lanénega semena piti, to je, da v 5 bokalih vode skuhaš dobro pest lanénega semena, in če tako delaš vsaj 4 tedne zaporedoma, bode konj dobil lepo dlako. —

* *Prijateljem dobre pečene kuretine.* — V časopisu „M. M.“ pripoveduje, da je nekdo v neki krčmi na

mizo dobil jako finega kopuna. Krčmar mu odgovori, da je to petelin, ktereга je videl poprej letati okoli hiše. Gost ni hotel tega verjeti, kajti trdil je, da bi morala biti pečenka jako trda. Krčmar pa mu to tako-le razjasni: Jaz dajem petelinu eno uro poprej ko ga zakoljem, glažek ruma in ga potem pustim celo uro letati. Potem ga zakoljem in meso je fino mehko. — Mi nismo tega poskusili. Kdor ima veselje pijanega petelina pečenko pripravljati, naj poskusi!

* *Esparseta ali turška detelja za čebele.* — Ni je koristnejše rastline za čebele kakor je turška detelja. Skušeni čbelar Stein naznanja — ne bi verjel — da mu je en močen roj na en dan nanosil 21 funtov medū, ker je turška detelja bila tik pred čbelnjakom, drugi roj nanosil mu je o 4 dneh 60 funtov. Méd — pravi Stein — je belkast in v vsem drugem izvrsten. Vredno je po takem, da si čbelarji zapomnijo to.

„Gosp. List“.

Nova cestna postava za deželo Kranjsko.

(Dalje.)

Zalaganje stroškov za občinske ceste in poti.

§. 16. Vsaka občina je praviloma dolžna skrbeti za to, da se po njeni zemlji redno napravljajo in vzdržujejo potrebne občinske ceste, potje in mostovi.

A kjer so posebni skladi (konkurencije) za vzdržavanje posamesnih občinskih cest, potov in mostov, naj ostanejo tudi vprihodnje.

Napravljanje in vzdržavanje občinskih cest in potov je notranja občinska stvar, določbe občinskega zakona pa naj bodo za merilo, kedar je skrbeti za potrebne denarje ali za delo.

Zasebnopravne dolžnosti.

§. 17. Dolžnosti, ktere se na posebne pravne naslove opirajo o tem, da se mostovi ali posamesni cestni kosovi vzdržujejo in popravljajo ali popolnoma ali nekoliko, ostanejo veljavne o vsaki vrsti cest.

Priplačila zasebnikov za posebno uporabo kake okrajne ceste.

§. 18. Občinskim cestam, ktere največ služijo na korist večim podvzetjem, odmeri se poseben naklad, ako ga občine poprosijo. — Koliko naklade se jim naloži, to določi posebna deželna postava.

III. Pristojnost o cestnih stvaréh.

Sodelovanje deželnega zbora.

§. 19. Uvrstitev kake ceste v vrsto okrajnih (kantonskih) cest, opustitev okrajne ceste, določba o osnovi in o zvršilu osnove pri novi takošni cesti, potem izprememba skladnih okrajev, razen slučajev, omenjenih v §. 7., ustanovitev posebnega sklada pri okrajnih cestah za posamesne koristi (§. 18.) se godí vsled deželne postave.

Predno se naredí taka deželna postava, naj se najprvo doženó potrebne razprave z udeleženci in pa tehnične pozvedbe, ter naj se tudi dotične cesarske gosposke doprašajo, kar se tiče javnih in vojaških ozirov.

Področje deželnega odbora.

§. 20. V področje deželnega odbora spada: vrhovni nadzor nad napravljanjem in vzdržavanjem okrajnih cest, dovolitev denarnih pripomoči za ceste v mejah proračuna, s katerim je deželni zbor sploh dovolil stroške za delanje cest, potem določevanje, kako in kam naj se ti dovoljeni novci porabijo, in pa razsodba o pritožbah proti naredbam okrajnih cestnih in občinskih odborov.